

d ů v o d e c h :

Hledíc na vývody obou dovolání budiž především po právní stránce uvedeno, že dovolací soud nesouhlasí s právním názorem odvolacího soudu, že stačí k odůvodnění solidární odpovědnosti obou žalovaných, je-li odkázáno, že se oba zúčastnili neopatrného jednání, aniž bylo třeba dokázati, kdo z nich žalobce střelnou ranou skutečně zasáhl. Z ustanovení §§ 1294, 1295, 1296 obč. zák. plyne, že poškozený, aby se mohl s úspěchem domáhati náhrady škody z nedbalého jednání škůdcova, musí dokázati zaviněné jednání škůdcovo a škodu, jež je v příčinné souvislosti s tímto jednáním. Z tohoto pravidla nestanovily výjimku ani § 1301, ani § 1302 obč. zák.; i z jasného znění těchto ustanovení ve spojení s všeobecnými zásadami o náhradě škody plyne, že při odpovědnosti za škodu z nedbalosti musí tu býti zaviněné jednání toho škůdce, z jehož nedbalosti nastala škoda. Důkazní břímě je poškozenému (žalobci) ulehčeno jen potud, že při škodě způsobené z nedbalosti několika škůdců nemusí po případě dokázati, že určitý díl škodného výsledku jde na vrub toho a jiný díl zase na vrub onoho škůdce, nikoliv však v ten způsob, že by nebylo třeba důkazu, že škodný výsledek nastal právě též z činu každého žalovaného. Jinak je tomu při jednání úmyslném. Odvolací soud při právním posouzení vycházel, aspoň u žalovaného Aloise T., u něhož dostatečně přesně nezjistil, že by byla i jeho střelná rána žalobce určitě zasáhla, z jiného stanoviska, řídě se patrně rozhodnutím bývalého vídeňského nejvyššího soudu Gl. U. 4329. Než názor v dotčeném rozhodnutí zastávaný neobstojí. Byl opuštěn již ve vídeňském rozhodnutí Gl. U. 6380 a též nauka z větší části hájí stanovisko shora vyložené (viz Wolf v Klangově Komentáři IV u § 1301, 1302 obč. zák.). Jest ovšem pravda, že žalobce jasně a určitě netvrdil, že ho jak R., tak i T. zasáhli střelnou ranou; přesto ale nižší soudy nepochybily, pokusily-li se o zjištění, zda žalovaní svými střelnými ranami žalobce též zasáhli, neboť jest věcí soudu, aby v mezích skutkového přednesu posoudil věc po právní stránce se správného právního hlediska. Skutkový přednes žalobcův jest hledíc na to, že se domáhá odsouzení obou žalovaných proto, že neopatrně proti němu vystřelili a že touto střelbou byl zasažen a zraněn, dostatečným základem pro posouzení zavinění jednoho či druhého neb i obou žalovaných, zjistí-li se v mezích tohoto přednesu provedením nabídnutých důkazů důkazů skutečnosti, které podle vytčeného právního hlediska zakládají jejich odpovědnost za škodný výsledek, vzešlý z tvrzené neopatrné střelby.

Čís. 16431.

Okresní záložny hospodářské (zák. č. 128/1924 Sb. z. a n.) mohou nabývatí práv a zavazovatí se toliko usnesením svého ředitelství. Pouhé prohlášení funkcionářů (starosty a vedoucího úředníka) řečených peněžních ústavů, třebas vydané ve formě předepsané § 32, odst. 2, řeč. zák., není pro okresní záložny hospodářské závazné.

Jest na tom, kdo jedná s okresní záložnou hospodářskou, aby se přesvědčil, jak se podle zákona může dotčený ústav zavazovati, a zda se skutečně platně zavázal.

(Rozh. ze dne 29. října 1937, Rv I 309/36.)

Žalující Okresní záložna hospodářská v K. se na žalovaném okresu K. domáhá zaplacení 1,215.771 Kč 12 h s přísl., jež mu byly poskytnuty jako krátkodobé zápůjčky na běžný účet a s podmínkou, že je žalobkyně může kdykoli požadovati zpět. Proti žalobě namítl žalovaný okres předčasnost žaloby, ježto poskytnuté mu úvěry byly později na jeho žádost ze dne 29. října 1928 za přeměnu krátkodobých zápůjček ve výši 1,086.000 Kč v zápůjčku dlouhodobou, jež se měla umořiti do 25 let, skutečně přeměněny na dlouhodobou zápůjčku, jak je patrné z dopisu žalující záložny ze dne 3. listopadu 1928, podepsaným starostou a vedoucím úředníkem žalující záložny, podle něhož oznámila tehdejší okresní správní komisi v K. anuitu a úroky splatné roku 1929 za předpokladu umořování zápůjček během 25 let. Žalobkyně naproti tomu tvrdila, že návrh na přeměnu zápůjček neschválila, ježto její ředitelství se na tom neusneslo, a že dopis ze dne 3. listopadu 1928 byl zaslán žalovanému okresu jen proto, že »řídící orgány« okresní správní komise žádali vedoucího úředníka žalobkyně, aby »pro forma« vypracoval umořovací plán pro dlouhodobou, během 25 let splatnou zápůjčku, aby se jí okresní správní komise mohla vykáhati vůči zemské správní komisi, která krátkodobé zápůjčky neschválila. Dopis ze dne 3. listopadu 1928 nesouvisí prý s dopisem žalovaného ze dne 29. října 1928 a neznamena prý souhlas se žádostí žalované strany, obsaženou v posléz uvedeném dopisu. **Soud první stolice** uznal podle žaloby co do částky 1,210.537 Kč 06 h s přísl. **Důvody:** Soud vychází z nesporného přednesu obou stran, že žalující záložna poskytla žalovanému zápůjčky původně na krátkou dobu. Ježto žalovaný okres namítá, že tyto krátkodobé zápůjčky byly změněny na dlouhodobé, jest zkoumati, zda jest jeho tvrzení pravdivé, zda žalobkyně postupovala podle § 24, odst. 3, 4, 6 stanov resp. §§ 9 a 32 zák. č. 128/1924 Sb. z. a n., a jaký význam má nedodržení všech uvedených předpisů hledíc na ustanovení § 36 řeč. zák. K přeměně jako odchylce podle § 24, odst. 3 a 4, stanov a § 35 uved. zák. by bylo potřebí usnesení ředitelství, nebo usnesení komitétu podle § 52, odst. 4, resp. § 50, odst. 5, stanov a § 32 uved. zák. resp. § 50, odst. 5, § 52, odst. 5, stanov, a protokolu o tom sepsaného (§ 53 stanov). Z výpovědí svědků Ferdinanda O., Karla M. a Františka J. ve spojení s knihou o zápisech jednání a knihou o žádostech za kontokorentní zápůjčky jest dokázáno, že se žalobkyně nikdy neusnesla v sedění ředitelství na přeměně krátkodobé zápůjčky, že sice žalovaný okres zažádal dopisem ze dne 29. října 1928, zasláným zároveň s usnesením o schválení zemského správního výboru za přeměnu zápůjčky, za snížení úrokové míry, za další zápůjčku 318.296 Kč a o zřízení dvou různých kont pro zápůjčku 1,107.805 Kč a pro zápůjčku 281.000 Kč, že však žalobkyně vyhověla pouze žádosti o snížení úro-

kové míry, takže dosavadní úrokovou sazbu snížila se $7\frac{1}{2}\%$ na $6\frac{3}{4}\%$, avšak nevyhověla žádosti o přeměnu krátkodobých úvěrů v zápůjčku dlouhodobou. Zápůjčka 318.296 Kč byla žalovanému povolena již dne 5. srpna 1928, jak jest patrné z ověřeného výtahu z kontokorentní knihy a jak bylo potvrzeno svědkem O. Výplata této zápůjčky ve výši 302.805 Kč byla vykonána svědkem O. samým, poněvadž on podle své výpovědi byl oprávněn vyplatiti již povolenou zápůjčku. Z údajů svědka Ferdinanda O. a Václava H., bývalého ředitele okresní správní komise v K., se dále zjišťuje a jest dokázáno, že zemřelý S. neměl plné moci, aby jménem žalovaného okresu jednal o přeměnu zápůjčky a že také žalobkyně nezmocnila dirigenta O., aby jejím jménem sliboval nebo provedl přeměnu krátkodobé zápůjčky v dlouhodobou. Přesto však jednali Ferdinand O. a předseda žalující záložny A. s jedné strany a zemřelý S. s druhé strany o přeměnu krátkodobých zápůjček v dlouhodobou a na ujištění S-ovo, že dopis žalovaného ze dne 29. října 1928, jakož i celá přeměna nemá dalšího významu, a že má jen ten účel, aby žalovaný okres v Praze právě hledíc na přeměnu dostal rychle peníze a mohl urychleně splatiti svůj dluh u žalobkyně, podepsali A. a O. dopis ze dne 3. listopadu 1928, zaslali jej žalovanému, vypracovali v něm umořovací plán asi na 25 let a rovněž zřídili dvě konta žádaná žalujícím okresem. Z výpovědi svědka O. jest zjištěno, že žalobkyně o tom nic nevěděla, nýbrž že vše to provedl O. s A-em a S-em bez příkazu resp. bez zmocnění nebo vědomí žalobkyně a také to provedl v hypotekárních knihách, v kterých umořovací doba byla rozpočtena na 17 let. Jak již shora bylo uvedeno, může žalobkyně platně uskutečniti svoji vůli jen usnesením ředitelství. Poněvadž, jak se dále zjišťuje z výpovědi svědka O., scházelo pro jednání jeho a A-ovo usnesení ředitelství, žalobkyně o jednání svého dirigenta a předsedy nic nevěděla a také je k tomu nezmocnila, nemohl ani O., ani A. zavázati žalující záložnu svým jednáním. Totéž platí i o zemřelém S-ovi, který rovněž neměl plné moci k zastupování žalovaného okresu ve věci přeměny zápůjčky. Každá z uvedených tří osob je proto falsus procurator. Jejich jednání o přeměně byla neplatná a nicotná a nemohla založiti pro žalobkyně ani práv, ani povinností. Dopis ze dne 3. listopadu 1928 znamená tedy pouze soukromou, žalobkyni nezavazující akci dirigenta O-a. To, že O. umořovací plán provedl i v hypotečních knihách bez příkazu žalobkyně, neznámá, že žalobkyně o jeho nesprávném postupu věděla nebo že s ním souhlasila. Žalobkyně jako záložna může míti se zřením na instituci ředitelství (§ 30 i), zák. č. 129/1928 Sb. z. a n.) vědomí pouze kolektivní a také jen kolektivně může projevit souhlas s postupem svých úředníků, a to platnými usneseními ředitelství. Takováto usnesení však žalobkyně neučinila, jak soud zjišťuje z knihy o zápisech jednání ředitelství a z knihy kontokorentní, jakož i ze svědecké výpovědi Ferdinanda O. Ze všeho toho, co uvedeno, plyne, že smlouva uzavřená mezi stranami o krátkodobých zápůjčkách jednáními a postupem A-a, O-a a S-a nebyla změněna a že nějaká nová smlouva o přeměně nebyla platně uzavřena. Jest tedy nadále v platnosti původní krátkodobá smlouva. Jest zjištěn tudíž tento stav věci: Žalobkyně

byla přesvědčena, že platí krátkodobá zápůjčka a že hledíc na opětovné sliby S-ovy bude zápůjčka skutečně v krátké době splacena. Žalovaný okres byl naproti tomu dopisem ze dne 3. listopadu 1928 udržován v mínění, že jeho žádosti o přeměnu krátkodobé zápůjčky žalující záložna vyhověla, a splácel proto anuity podle 25letého uměřovacího plánu. Do tohoto omylu uvedly obě sporné strany třetí osoby, aniž se na něm sporné strany zúčastnily. Pevná lhůta k splacení zápůjčky nebyla umluvena, jak se zjišťuje z údajů Ferdinanda O., Karla M. a Františka J. Ježto však jest nesporné, že byla poskytnuta krátkodobá zápůjčka na běžný účet, má význam jen, nehledě na přípověď S-ovu, že zápůjčka bude splacena do půl roku, ustanovení § 9, odst. e), zák. č. 128/1924 Sb. z. a n., podle něhož může záložna poskytnouti úvěr na běžný účet jen do pěti let. Nějaká zvláštní dohoda (§ 11, odst. 2, řeč. zák.) o pravidelné amortisaci se nestala. Poněvadž poslední zápůjčka byla povolena dne 5. srpna 1928 resp. byla vyplacena žalovanému dne 3. listopadu 1928, uplynula pětiletá lhůta k splacení zápůjčky již nejpozději dne 3. listopadu 1933, takže nebylo potřebí žádné výpovědi zápůjčky. Postačila tudíž pouhá upomínka, která podle údajů svědka dirigenta O. byla marná. Námitka předčasnosti žaloby není proto odůvodněna. Nedorozumění, jež vedlo ke sporu, záleží jednak v tom, že žalobkyně poskytla žalovanému, který byl tehdy zároveň jejím orgánem revisním, zápůjčku, aniž se přesně držela stanov o dokladech nutných k poskytnutí zápůjčky (usnesení okresu resp. okresní správní komise a schválení dohlédacího úřadu), jednak v tom, že někteří funkcionáři nepochopili rozsah svého oprávnění a překročili jej. Nutno ještě uvést, že nedodržení předpisů stanov (§ 24, odst. 3) nemá v záležitosti nicotnost povolených a v souzené věci nesporných zápůjček, poněvadž v takovémto případě nastávají jen důsledky vytčené v § 35 řeč. zák., t. j. členové ředitelstva mohou býti činěni za to odpovědnými. Tohoto ustanovení nelze však rozšiřovati na nedodržování usnesení ředitelství, neboť pravou vůli může žalobkyně vyjádřiti jen v jeho seděních a tento projev nemůže býti nahrazen jinými osobami nebo v jiné formě. Jestliže tedy nebyla přeměna usnesena v seděním ředitelství, nestala se, neboť usnesení ředitelství se nemůže státi v jiné formě. Nutno ještě řešiti jen otázku, jak jest tomu tehdy, jestliže žalobkyně poskytla krátkodobou zápůjčku žalovanému na základě platného usnesení příslušného sboru (§ 24, odst. 6, stanov), jak svědek O. uvedl, a usnesení okresu bylo předloženo mezi první a druhou zápůjčkou, avšak před schválením resp. beze schválení nadřízeného úřadu, jako tomu jest v souzené věci. Tento nedostatek nečiní smlouvu podle § 24, odst. 6, stanov na straně žalobkyně neplatnou (arg. slova: záložna vyžádá si průkaz...). Jest tudíž jen právem žalobkyně vyžádati si takové průkazy a tu by mělo význam nanejvýše ustanovení § 35 řeč. zák. o odpovědnosti členů ředitelství. Jest tedy žaloba odůvodněna. **O d v o l a c í s o u d** potvrdil napadený rozsudek. **D ů v o d y:** Po právní stránce posoudil soud první stolice věc správně. Přeměna krátkodobé zápůjčky v dlouhodobou, jak jí tvrdí žalovaný okres, vyžadovala podle §§ 9, 10, 11, 30 a 32 zák. ze dne 6. května 1924, č. 128 Sb. z. a n. a §§ 24, odst. 3, 4 a 6, 51 a

52 stanov výslovného usnesení ředitelství žalující záložny. Nepředcházelo-li takovéto usnesení, nemělo právní jednání žádného závazného účinku (§ 32, odst. 1, řeč. zák.). Pouhé přivolání mlčky, které se žalovaný snaží dovodit z toho, že ředitelství žalující záložny vědělo o jednání a usnesení okresní správní komise a o zápisu dlouhodobé zápůjčky v knihách záložny, nepostačovalo, ježto jde o právnickou osobu. Také její dopis z 3. listopadu 1928, byť jinak vyhovoval § 32, odst. 1, řeč. zák., neměl právního účinku, neboť mu nepředcházelo usnesení ředitelství žalující záložny, zejména nijak ji nezavazoval. Jest tudíž správný názor prvního soudu, že pro nedostatek usnesení ředitelství žalující záložny nedošlo mezi smluvci k přeměně krátkodobé půjčky v zápůjčku dlouhodobou, a proto se zřením na ostatní správné právní vývody, které odvoláním nejsou napadány, právem dospěl k závěru, že zažalovaná zápůjčka, jejíž výše není sporná, je splatná.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud přezkoumav spisy v mezích dovolacího návrhu a v rozsahu a dosahu uplatněného dovolacího důvodu, neshledal zákoného důvodu, aby rozsudek odvolacího soudu byl změněn (§ 510, odst. 3, c. ř. s., čl. I č. 3 zák. č. 251/1934, čl. I zák. č. 314/1936). K vývodům dovolacího spisu se podotýká, že podle § 32 zák. č. 128/1924 Sb. z. a n. mohou okresní hospodářské záložny nabýti práv a zavazovati se toliko usnesením svého ředitelství a nikoliv pouhým prohlášením svých funkcionářů, třebaš vydaným podle § 32, odst. 2, uved. zák., neboť dotčený předpis jest předpisem pořádkovým. Ustanovení § 10, odst. 2, uvedeného zákona se dovolatel dovolává neprávem. Toto ustanovení umožňuje ředitelství okresní záložny hospodářské, aby za souhlasu zemského správního výboru sjednávalo ještě jiné druhy úvěru kromě druhů v tomto zákoně uvedených, nelze však z řečeného ustanovení vyčísti, že by se o poskytování úvěru v jednotlivém případě — i když jde o způsob úvěru zákonem schválený — nemuselo usnášeti ředitelství záložny, jež podle §§ 29, 30 uved. zák. spravuje záležitosti záložny podle toho, co ustanoveno jest zákonem, jednacím řádem a zvláštními instrukcemi. O otázku, zda bylo třeba usnesení plenární schůze ředitelství, tu nejde, neboť bylo nižšími soudy zjištěno, že záležitost, o niž v souzené věci jde, nebyla předmětem usnesení ředitelství ani v plné jeho schůzi, ani v odboru sestaveném podle § 30, odst. 1, uved. zák.

Pokud dovolatel uplatňuje, že druhý smluvce nemůže přezkoumati, zda tu je či není platné ustanovení ředitelství, jest mu odvětiti, že podle judikatury nejvyššího soudu (srov. na př. rozh. č. 4321 a č. 11515 Sb. n. s.) jest tomu, kdo jedná s veřejnou korporací nebo se spolkem, uložena povinnost, aby se přesvědčil v zákoně, anebo ve stanovách spolku, jak se dotčená korporace, anebo spolek, s kterým jedná, platně zavazuje; **musí se proto i ten** kdo jedná s okresní hospodářskou záložnou

přesvědčiti, jak se ona může podle zákona zavazovati, a zda se skutečně platně zavázala, nehledíc ani na to, že to v souzeném případě žalovanému okresu jako orgánu dohlížejícímu na správu okresní hospodářské záložny samozřejmě bylo dobře známo.

Čís. 16432.

Soukromoprávní majetkové poměry obce, jež vznikla z osady odloučením se od dřívější obce.

Osada, jež jako právnická osoba může býti podmětem soukromých občanskoprávních práv a závazků, není smluvkyní při smlouvě uzavřené mezi třetí osobou a politickou obcí, k níž osada náleží.

Podle exekučního titulu proti obci nelze vésti exekuci na jmění osady.

Pouze tím, že se osada stala samostatnou obcí, nenastala změna v jejích dosavadních majetkových právech a soukromoprávních poměrech, nýbrž pouze ve veřejnoprávní funkci bývalé osady. Takováto změna pouze politické funkce původní osady nemá sama v zápětí přechod soukromoprávních závazků s dřívější obce, k níž osada náležela na novou obec, nedošlo-li k rozdělení společného jmění a společných břemen ve smyslu § 3 čes. obec. zřiz.

(Rozh. ze dne 29. října 1937, Rv I 573/36.)

Žalobkyně se na žalované obci G. domáhá zaplacení zápůjčky, kterou poskytla roku 1926 obci K., k níž v době zápůjčky náležela i osada G. Řečená osada G. se stala roku 1928 odloučením od politické obce K. samostatnou politickou obcí G., která je nyní žalována. Žalobkyně dovolávajíc se §§ 847, 848 a 1409 obč. zák. a poukazujíc na to, že nedošlo k rozdělení dluhů původní obce K. mezi nové obce K. a G., dovozuje, že žalovaná obec G. ručí rukou společnou a nedílnou s nynější obcí K. Soud první stolice uznal podle žaloby. Odvolací soud zamítl žalobu pro tentokráte. Důvody: Prvý soud se připojil k právnímu názoru žalující banky a zaujal stanovisko, že na místě dosavadní právnické osoby, totiž politické obce K., nastoupily dvě právnické osoby, totiž obce K. a G., a že ručí nedílně za závazky dřívější obce K. Vyhověl proto žalobě, když zjistil, že žalobkyně má skutečně proti dřívější obci K. pohledávku v zažalované výši. Názor prvního soudu je právně mylný. Zákonné předpisy, jichž se žalobkyně dovolává, nemají v souzené věci významu. Ustanovení §§ 847, 848 obč. zák. pojednávají o účincích rozdělení společného statku, náležícího několika osobám. Žalující banka však netvrdí, že obci K. a žalované obci G. náleží vlastnictví téže věci, aby tu bylo společenství podle § 825 obč. zák. Také z povahy věci vyplývá, že tu není takovýto soukromoprávní poměr spoluvlastnický. Vlastníci obecního jmění byla před rokem 1928, kdy došlo k rozdělení, obec K., tedy jediná právnická osob-